

Borlänge kommun

2019-06-04

1 (21)

Dnr 405-2018:10334

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Forssaängskolan i Borlänge kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Forssaängskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Forssaängskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn i högre grad säkerställer att det sker ett kollegialt lärande som ger avtryck i undervisningen och lärarna ges möjlighet att samplanera undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar arbetet med att undervisningen anpassas till varje enskild elevs behov.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att det finns ett samlat arbete med att skapa studiero så att eleverna i högre utsträckning kan ägna sig åt sina skoluppgifter.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar arbetet med att alla lärare på skolan ges samma förutsättningar att föra samtal kring bedömning och betygssättning i syfte att verka för likvärdighet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **4 november 2019** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen@skolinspektionen.se.

Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 405-2018:10334) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i *flera delar* skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Rektorn följer upp, analyserar och utvecklar verksamheten

Granskningen visar att rektorn driver ett strukturerat och systematiskt arbete med att följa upp och analysera hur väl verksamheten fungerar. Utredningen visar att rektorn skapar sig en nulägesbild av skolans verksamhet genom samtal med lärare, arbetslagsledare och lektionsobservationer. Granskningen visar även att rektorn diskuterar undervisningens genomförande i medarbetarsamtal samt att värdegrundsarbetet följs upp under arbetsplatsträffar. I intervju med Skolinspektionen berättar rektorn exempelvis att de arbetar med Skolverkets material "Värdegrunden i undervisningen" en gång i månaden. Rektorn uppger vidare att hon följer upp kunskapsresultaten genom skolans IT-plattform där lärarna fyller i måluppfyllelsen minst tre gånger per läsår samt resultat av de nationella proven och olika former av diagnoser och tester av bland annat läsförståelse. Enligt Skolverkets officiella statistik uppnådde 84 procent av eleverna i årskurs 6 de kunskapskrav som minst ska uppnås i årskurs 6, läsåret 2017/18. Det kan jämföras med snittet för eleverna i motsvarande årskurs i riket som var 77 procent. Elevernas upplevelse av trygghet och studiero följs upp genom enkäter. Granskningen visar vidare att rektorn följer upp förutsättningarna för undervisningen bland annat genom att följa upp ledning och organisation, personalens kompetens och personaltäthet

Granskningen visar att rektorn analyserar resultaten tillsammans med sin personal. I analysarbetet jämför rektorn resultat över tid och eventuella skillnader mellan flickors och pojkars resultat. Rektorn har också analyserat elevernas kunskapsresultat i förhållande till lärarnas behörighet. T.ex. har eleverna bra resultat i matematik och i det ämnet undervisar bland annat en behörig lärare med erfarenhet från att undervisa särskilt begåvade elever. Utifrån analysen beslutar rektorn om utvecklingsåtgärder. Av dokumentation som inkommit framkommer att skolan valt att arbeta med två

utvecklingsområden; ökad trygghet och kooperativt lärande¹ för ökat samarbete och inkludering. Rektorn uppger även bland annat att hon beslutat om utvecklingsåtgärder i form av tydlig lektionsstruktur, utvecklande av en studiehall, kollegial fortbildning kring lågeffektivt bemötande samt förstärkning av skolans trygghetsteam genom att kurator ingår i teamet. En gång i månaden använder rektorn kollegial tid till arbeta med det systematiska kvalitetsarbetet tillsammans med lärarna. Resursfördelningen utvärderas kontinuerligt och förändras vid behov. Resursfördelningen grundar sig enligt rektorn på underlag som rektorn får genom samtal med pedagoger, elevhälsa samt i överlämningar från förskolan.

Rektorns strategiska arbete gällande skolans jämställdhetsarbete är begränsat

Granskningen visar att rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete är begränsad. Rektorn uppger att hon inte kan säga att hon säkerställer att just flickor och pojkar får samma förutsättningar i undervisningen utan att skolan snarare har fokus på att alla lika värde. Även lärare och elevhälsan säger i intervjuer att det inte finns ett strategiskt eller gemensamt jämställdhetsarbete på skolan men de kan ge exempel på enskilda individers arbete med jämställdhetsfrågor. T.ex. leder kuratorn kill- och tjejgrupper i årskurs 5 och 6 där bland annat normer och könsroller diskuteras. Den pedagogiska personalen uppger i lägre grad än på andra skolor som deltog i samma enkätomgång i skolenkäten hösten 2017 att de på skolan pratar om jämställdhet mellan könen samt att killar och tjejer ges samma förutsättningar.² Rektorn uppger även att hon analyserar elevernas kunskapsresultat utifrån kön. En grupp elever uppger att de oavsett kön behandlas lika men en annan grupp elever säger att en del lärare är strängare mot killar än mot tjejer och att lärarna kan ha lägre eller högre förväntningar på eleverna beroende på om eleverna är killar eller tjejer.

¹ Kooperativt lärande på skolan är i första hand ett förhållningssätt där man ser på lärande och kunskap som någonting som växer och stärks genom samtal och interaktioner mellan människor.

² Skolenkäten hösten 2017, enkätresultat för pedagogisk personal. Påståendet "På den här skolan pratar vi om jämställdhet mellan könen" har index 7,0 skolan jämfört med snittet för samtliga skolor som deltog i enkätomgången som var 8,1. Påståendet "På den här skolan ges killar och tjejer samma förutsättningar" har index 7,6 jämfört med snittet för samtliga skolor som deltog i enkätomgången som var 8,4. Indexskalan är från 0-10 och ett högt index indikerar en positiv uppfattning.

Rektorn leder och organiserar till viss del lärarnas lärande för att utveckla undervisningens kvalitet

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Rektorn började sitt rektorsuppdrag på skolan höstterminen 2017 och den biträdande rektorn ett år senare. Av utredningen framkommer att rektorn är tillgänglig, mycket synlig på skolan och befinner sig i verksamheten frekvent. Elevhälsan uppger att rektorn snabbt har satt sig in i hur skolan fungerar och gärna vill veta och förstå allt. Elevhälsan uppger vidare att rektorn kanske skulle behöva släppa lite saker och delegera mer. De säger att det kan finnas en risk att personalen litar på att rektorn löser problemen och därför kanske de inte anstränger sig fullt ut för att lösa problemet själva.

Av utredningen framkommer att det på skolan finns olika mötesforum där lärare och övrig personal träffas. Rektorn deltar ibland i dessa möten och styr ofta innehållet på mötena. Granskningen visar att flera av mötena på skolan används av skolledningen för att delge personalen information. Både rektorn och lärare uppger att samverkan, framförallt inom ämneslagen, behöver utvecklas. Utredningen visar att arbetslagsmöten leds av arbetslagsledare enligt en bestämd dagordning under en timme i veckan. Skolledningen deltar ofta i de mötena som inleds med information från skolledningen. Granskningen visar att det kollegiala lärande däremot ges begränsad tid och att förstelärare inte ges tillräckliga förutsättningar för att kunna genomföra sitt uppdrag. Rektorn uppger att skolledningen sett över situationen för förstelärarna och att de kommer att ges ett tydligare uppdrag och mer tid till sitt uppdrag framöver. Det kooperativa lärandet, som leds av en förstelärare och är ett prioriterat utvecklingsområde på skolan detta läsår, får enligt lärare ungefär tio minuter varannan vecka av den gemensamma mötestiden. Ofta diskuteras praktiska saker som t.ex. organisation av friluftsdagar och hur de nationella proven ska rättas på arbetslagsmötena istället för att de gemensamma mötestiderna ägnas åt kollegialt lärande eller pedagogiska diskussioner. Det finns även ett gemensamt möte för alla lärare varje vecka. Även det inleds med en informationsdel som hålls av skolledningen och pågår i 30 minuter. Granskningen visar att den gemensamma tiden för lärarna ofta används till annat än samarbete eller kollegialt lärande. Det händer även att den gemensamma tiden ställs in vilket bidrar till att samverkan mellan lärarna försvåras. Lärare uppger att de skulle vilja arbeta mer i ämneslag och få fler möjligheter till samplanering. De uppger vidare att de inte uppfattar att de har i uppdrag att planera gemensamt.

Granskningen visar vidare att rutiner och strukturer på skolan har tydliggjorts sedan rektorn tillträtt. Skolledningen uppger att de har ägnat mycket tid åt att förtydliga

rutiner. Lärare bekräftar att många rutiner har tydliggjorts under det senaste året men det är enligt dem fortfarande oklart vem som har ansvar för olika områden och fortfarande är en del rutiner inte tydliga för några lärare.

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) för läsåret 2017/18 är 66,2 procent av lärarna legitimerade med behörighet jämfört med 71,4 procent i riket. Rektorn uppger att obehöriga lärare introduceras genom introduktionsdagar och att de får en mentor. Granskningen visar att rektorn har en introduktion för obehöriga lärare i vilken främst praktiska saker behandlas. Vidare visar granskningen att de lärare som utsetts som mentorer för obehöriga lärare anser att mentorsuppdraget behöver tydliggöras och att de inte vet vilken tid de ska använda för att träffa den obehöriga läraren. Rektorn uppger att introduktionsarbetet för obehöriga lärare är under utveckling och att rektorn behöver se över hur de obehöriga och nytexaminerade lärarna kan få stöd även i den pedagogiska rollen. Rektorn uppger vidare att det inte finns någon beskrivning av vad som ingår i uppdraget när man är mentor för en obehörig lärare och att det är den kollegiala tiden som ska användas för mentorsuppdraget.

Även om det av granskningen framkommer att det sker en viss samverkan mellan lärarna så bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver utveckla möjligheterna för lärarna att samverka och se till att det sker ett kollegialt lärande som ger avtryck i undervisningen. Detta beskrivs vidare under avsnittet "Identifierat utvecklingsområde".

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn i högre grad säkerställer att det sker ett kollegialt lärande som ger avtryck i undervisningen och lärarna ges möjlighet att samplanera undervisningen.

Granskningen visar att rektorn i högre grad behöver säkerställa att den pedagogiska utvecklingen på skolan leder mot ett kollegialt lärande som ger avtryck i undervisningen. Enligt skollagen ska rektorn som pedagogisk ledare för skolenheten särskilt verka för att verksamheten utvecklas. Av läroplanen framgår att den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Utredningen visar dock att en stor del av den gemensamma mötestiden på skolan leds av rektorn och består av information från skolledningen. Det framkommer av utredningen att kollegialt lärande och gemensam planering av undervisning får förhållandevis en liten del av den gemensamma mötestiden. Rektorn

behöver enligt skollagen skapa en organisation där kunskapsöverföring, utveckling och lärande står i centrum. Det är därför viktigt att rektorn ger lärarna rätt förutsättningar för att kunna samverka med varandra för att utveckla undervisningen.

Samverkan mellan lärarna och det kollegiala lärandet behöver utvecklas på skolan och Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn säkerställer att det sker ett kollegialt lärande och att lärarna ges tid och möjlighet att planera tillsammans. Utvecklingen av undervisningen bör ges tid och en systematik bör skapas där undervisningen planeras, genomförs, utvärderas och följs upp. Kollegial samverkan kan ge förutsättningar för lärarna att utveckla sin kompetens och sin medvetenhet i alla de frågor som är väsentliga för att kunna bedriva en undervisning enligt läroplanens krav. För att det kollegiala samarbetet och lärandet ska få effekt på elevers lärande bör elevers lärande sättas i centrum.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i *flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Eleverna får till viss del en varierad och strukturerad undervisning med ett aktivt lärarstöd.

Granskningen visar att eleverna på Forssaängsskolan till viss del möter varierade arbetsformer och arbetssätt i undervisningen. Elever berättar i intervjuer med Skolinspektionen att vissa lärare behöver variera undervisningen mer för att den ska blir roligare och att långa genomgångar gör att undervisningen blir tråkig. Eleverna ger exempel på ämnen där det oftast är samma lektionsupplägg och på hur vissa lärare varierar undervisningen genom att de visar film, gör experiment och använder sig av metoder t.ex. EPA (ensam, par och alla) för att eleverna ska variera vem de arbetar med. Skolinspektionens observationer visar att flertalet lektioner varierar både i arbetsform och arbetssätt.

Granskningen visar att eleverna ofta får ett aktivt lärarstöd. Elever berättar i intervjuer att lärare brukar gå igenom saker flera gånger och frågar om eleverna förstår och om

det är någon elev som inte förstår så brukar läraren berätta igen och rita på tavlan för att tydliggöra. Av Skolinspektionens enkät, genomförd hösten 2017, framgår att eleverna på skolan i högre grad än andra elever anser att deras lärare hjälper dem i skolarbetet när de behöver det.³ Elever uppger dock att det finns lärare som mest sitter vid sitt bord och inte går runt och hjälper eleverna. Vidare uppger elever att en del lärare har svårt att förklara på ett sätt så att eleverna förstår. Elevhälsan säger i intervju med Skolinspektionen att lärarstödet är beroende av vilken lärare som undervisar. Av lektionsobservationer framkommer dock att de flesta lärare rör sig runt i klassrummet och hjälper eleverna under lektionerna. Lärare berättar att de försöker behålla elevers engagemang under hela lektionen genom att de försöker skapa ett sammanhang för eleverna.

Granskningen visar att lärare skapar viss struktur i undervisningen men att de endast vid enstaka tillfällen tydliggör syftet med lektionen. Av utredningen framkommer också att arbetet med att hålla en gemensam lektionsstruktur är ett utvecklingsområde på skolan. Lärare berättar i intervju att de har fått en beskrivning av hur de ska arbeta med lektionsstruktur. Exempelvis beskriver en lärare att hen brukar ta eleverna i hand innan lektionen börjar och ger därefter eleverna en startuppgift som står nedskrivet på tavlan när eleverna kommer in i klassrummet. På tavlan skriver lärare också ofta upplägget för dagens lektion. Lärare ger exempel på hur de kan starta ett arbetsområde genom att dagen innan ge en ledtråd för att skapa förväntan. En annan lärare uppger att hen tar reda på elevernas kunskaper innan de börjar med området. Även elever ger i intervju med Skolinspektionen exempel på hur lärare strukturerar lektioner och berättar att lärarna ofta skriver på tavlan vad som ska hända på lektionen och att det står hur länge lektionen pågår. Av utredningen framkommer att lärare bland annat tydliggör syftet med lektionen genom att prata med eleverna om varför det är viktigt att kunna olika saker och vad man behöver kunna för att ha olika yrken t.ex. Elever uppger att syftet med lektionen ofta står på tavlan, vilket även bekräftas i Skolinspektionens observationer. Granskningen visar dock att lärare sällan beskriver syftet med lektionen muntligt. Rektorn säger också att undervisningen behöver bli tydligare i form av att lärarna kopplar undervisningen till mål och syfte. Elever berättar

³ Skolenkäten hösten 2017, enkätresultat för elever årskurs 5. Påståendet "Mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det" har index 9,4 skolan jämfört med snittet för samtliga skolor som deltog i enkätomgången som var 8,6. Indexskalan är från 0-10 och ett högt index indikerar en positiv uppfattning.

att de kan ha någon riktigt bra strukturerad lektion varje vecka. De berättar vidare att för att en lektion ska vara bra ska läraren vara förberedd och lektionen varierad, samt att upplägget på lektionen ska stå på tavlan.

Undervisningen utformas och anpassas till viss del på ett sätt så att eleverna motiveras och stimuleras till lärande

Granskningen visar att flera lärare arbetar med att stärka elevernas självförtroende och motivation till att lära. Flera elever uppger att lärarna signalerar till dem att de har höga förväntningar på eleverna. En lärare berättar att hen arbetar med ett "menysystem" med uppgifter som eleverna kan få välja ifrån för att de ska blir mer motiverade. En annan lärare uppger att det är viktigt att eleverna får anpassade uppgifter för att öka elevernas motivation.

Granskningen visar dock att det varierar mellan lärarna huruvida de anpassar undervisningen till elevgruppen. Eleverna berättar att i de flesta ämnen arbetar eleverna med samma saker men i ämnena svenska och matematik finns olika arbetsmaterial där eleverna kan välja svårighetsgrad. Elevhälsan uppger att en del lärare arbetar bra med generella anpassningar till alla elever istället för att göra extra anpassningar utifrån respektive elevs behov. Lärare berättar att arbetet med det kooperativa lärandet visserligen har gjort det lättare att anpassa undervisningen till eleverna men att de ofta är ensamma i sitt arbete med att anpassa undervisningen och att de inte kan få hjälp av specialpedagogen. En lärare berättar att eleverna genom "menysystemet" kan hitta uppgifter på rätt nivå för just den eleven, och att eleverna därigenom kan hitta uppgifter som gör att eleverna blir mer stimulerade och eleverna kan även hitta svårare uppgifter. Rektorn uppger i intervju att lärmiljön behöver utvecklas för att eleverna i högre grad ska inkluderas i undervisningen.

Eftersom det av utredningen framkommer att det varierar i vilken grad lärarna anpassar undervisningen till varje enskild elevs behov så bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver utveckla arbetet med att undervisningen anpassas till varje elev. Detta beskrivs närmare under avsnittet "Identifierat utvecklingsområde".

Undervisningen genomförs till viss del så att eleverna görs delaktiga i sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna visserligen ges vissa möjligheter att påverka undervisningen men att deras möjligheter till att regelbundet delta i planeringen av undervisningen är begränsade. Elever berättar i intervjuer att de ibland får vara med och påverka undervisningen t.ex. kan de få bestämma vilket ämne de ska skriva om när de ska skriva en text i ämnet svenska. Lärare säger att eleverna kan få vara med och

bestämma om arbetssätt och redovisning och att inflytandet ökar i takt med elevernas ålder. Rektorn säger i intervju med Skolinspektionen att elevdelaktigheten behöver utvecklas på skolan. Av Skolinspektionens enkät som genomfördes hösten 2017 framkommer att eleverna på skolan i högre grad än genomsnittet av dem som besvarade enkäten är med och påverkar på vilket sätt de ska arbeta med olika skoluppgifter.⁴

Granskningen visar att eleverna i undervisningen ges möjlighet att reflektera över och vara delaktiga i sitt eget lärande. Av observationer framkommer exempelvis att det händer att lärare frågar eleverna vad de har tränat på i syfte att de ska bli medvetna om sitt lärande. En lärare beskriver att elevernas val av uppgifter från menyer ger eleverna möjlighet att få vara delaktiga i sitt eget lärande. Elever uppger att de kan få möjlighet att välja mellan skriftliga eller muntliga prov. Lärare uppger att de gör eleverna medvetna om sitt eget lärande genom att visa vilka kursplanemål de arbetar mot.

Granskningen visar att elevernas delaktighet som handlar om deras möjligheter att utvärdera undervisningen inte genomsyrar skolans arbete på ett tydligt sätt. Elever berättar i intervju med Skolinspektionen att de ibland får ha synpunkter på undervisningen direkt efter lektionen men de får även utvärdera undervisningen i samband med utvecklingssamtal. Både elever och lärare ger exempel på hur elever ibland får tycka till om undervisningen i slutet av lektioner i form av att de får besvara frågor om undervisningen genom "tummen upp" eller "tummen ned" och exit ticket. Elever säger dock att det inte är så ofta som lärarna frågar vad de tycker om undervisningen. Lärare säger att elevernas resultat blir en slags utvärdering av undervisningen och att det även går att se hur eleverna tar till sig av undervisningen genom att se hur eleverna lyssnar och vilka frågor de ställer. En lärare ger exempel på hur eleverna använder sig av kamratbedömning genom "two stars and a wish". Av Skolinspektionens enkät som genomfördes hösten 2017 framkommer att eleverna på skolan i högre grad än genomsnittet av dem som besvarade enkäten är med och

⁴ Skolenkäten hösten 2017, enkätresultat för elever årskurs 5. Påståendet "På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter" har index 7,9 skolan jämfört med snittet för samtliga skolor som deltog i enkätomgången som var 6,5. Indexskalan är från 0-10 och ett högt index indikerar en positiv uppfattning.

påverkar på vilket sätt de ska arbeta med olika skoluppgifter.⁵ Rektorn uppger att elevdelaktigheten behöver utvecklas.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar arbetet med att undervisningen anpassas till varje enskild elevs behov.

Granskningen visar att undervisningen i högre utsträckning behöver anpassas till den aktuella elevgruppens behov och förutsättningar. Av granskningen framkommer att undervisningen till stor del anpassas till de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och att samtliga elever ofta får arbeta med samma uppgifter. Det framkommer att det finns ett behov av att ytterligare utveckla undervisningen så att den stimulerar och utmanar de elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling. Av skollagen framgår att elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Vidare framgår att elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Högpresterande elever bör få arbeta med ett avancerat innehåll med stöd från läraren. Vidare framgår att det inte finns några specifika undervisningsmetoder som är unika för just högpresterande elever. Centralt är att lärarna skapar en flexibel undervisning, där alla elever, oavsett var de befinner sig i sin kunskapsutveckling, får arbeta med ett utmanande innehåll på lämplig nivå efter deras förutsättningar.

Skolinspektionen rekommenderar därför att undervisningen utvecklas så att alla elever ges möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Förslagsvis kan detta ske genom att lärarna i kollegiala samtal utvecklar och sprider metoder för att ta reda på elevernas erfarenheter, intressen och föreställningar för att sedan utmana eleverna med intresseväckande frågeställningar och uppgifter. Detta kan till exempel ske genom att lärarna erbjuder eleverna en större variation av uppgifter att

⁵ Skolenkäten hösten 2017, enkätresultat för elever årskurs 5. Påståendet "På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter" har index 7,9 jämfört med snittet för samtliga skolor som deltog i enkätomgången som var 6,5. Indexskalan är från 0-10 och ett högt index indikerar en positiv uppfattning.

välja mellan och att de extra uppgifterna som erbjuds elever som snabbt blir klara är av fördjupande karaktär snarare än upprepande.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i *flera delar* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Det finns ett medvetet arbete kring att skapa en trygg skola

Granskningen visar att skolan bedriver ett välfungerande arbete för att säkerställa tryggheten på skolan. Av granskningen framgår att elevernas upplevda trygghet på skolan bland annat följs upp genom enkäter och samtal och att skolan arbetar aktivt med att vidta åtgärder som tillförsäkrar eleverna en trygg miljö. Det görs även en uppföljning av vilka platser som elever upplever som otrygga och rektorn uppger att tydliga ordningsregler bidrar till att skapa en trygghet på skolan. Reglerna har tagits fram tillsammans med eleverna och enligt rektorn diskuteras de frekvent i klassrummen. Rektorn beskriver i den skriftliga redogörelsen till Skolinspektionen hur insatser har gjorts för att öka tryggheten bland annat genom att rastvakter har specifika områden och västar så att de syns. Rastvakternas uppdrag har också tydliggjorts och det har tagits fram styrda rastaktiviteter. Skolans trygghetsteam arbetar enligt rektorn med att skapa trygghet genom att använda sig av lärande samtal i samband med de ärenden som lämnas in till dem. I Skolinspektionens enkät som genomfördes hösten 2017 kände sig eleverna på skolan i högre grad trygga än genomsnittet av de som besvarade enkäten.⁶

⁶ Skolenkäten hösten 2017, enkätresultat för elever årskurs 5. Påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" har index 8,8 jämfört med snittet för samtliga skolor som deltog i enkätomgången som var 8,2. Indexskalan är från 0-10 och ett högt index indikerar en positiv uppfattning.

Skolan arbetar i viss utsträckning samlat för att skapa studiero

Granskningen visar att skolan i viss utsträckning arbetar samlat för att skapa en skolmiljö som präglas av studiero. Granskningen visar dock att det varierar mellan olika lärare huruvida det är studiero på lektionerna eller inte. Elevhälsan uppger i intervju att lärarna på skolan inte är överens om vad de ska göra när studieron brister. En representant för elevhälsan säger att det kan vara stökigt på lektionerna och att det är många elever i klasserna som har stora behov. Samma klass kan fungera väldigt olika beroende på vilken lärare de har. Elevhälsans syn på arbetet med studiero bekräftas av elever som berättar att studieron oftare brister när undervisningen är tråkig eller när eleverna inte förstår vad de ska göra.

Rektorn berättar i intervju med Skolinspektionen att de har påbörjat ett arbete för att öka studieron på skolan och att arbetet med att implementera en gemensam lektionsstruktur är ett led i detta då de vet att en gemensam struktur genererar ett lugn hos eleverna. De flesta lärare förstår detta samband och jobbar enligt rektorn bra med lektionsstrukturen och de som inte gör det har skolledningen en pågående dialog med. Tanken enligt skolledningen är att "hålla i och hålla ut" då skolledningen vill att de på skolan arbetar med en gemensam lektionsstruktur. I nuläget är det mer frivilligt att följa lektionsstrukturen och lärarna har fått stöd i förändringsprocessen, men målet enligt rektorn är att det ska bli en tydlig modell som skapar trygghet och studiero under lektionerna. Det är dock enligt rektorn ett fortsatt utvecklingsområde.

Även om det av granskningen framkommer att det har påbörjats ett samlat arbete för att skapa studiero så bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver säkerställa att arbetet fortlöper och att all personal är delaktig. Detta beskrivs vidare under avsnittet "Identifierat utvecklingsområde".

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att det finns ett samlat arbete med att skapa studiero så att eleverna i högre utsträckning kan ägna sig åt sina skoluppgifter.

Granskningen visar att rektorn behöver utveckla skolans samlade arbete med att skapa studiero. Av utredningen framkommer att det inte finns en samsyn bland lärarna kring hur de ska arbeta förebyggande för att skapa studiero eller hur de ska arbeta åtgärdande när studieron brister. Det framkommer att elevhälsan genomför

åtgärder när studieron brister i vissa elevgrupper men det saknas en samsyn bland lärarna gällande det förebyggande arbetet.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att eleverna tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn inleder ett arbete med att säkerställa att rutiner och arbetsprocesser tydliggörs för lärarna så att de kan komma överens om och diskutera gemensamma strategier och förhållningssätt avseende studieron. Av utredningen framgår att eleverna har tankar kring hur undervisningen påverkar studieron som kan vara till stor hjälp för rektorn i utvecklingsarbetet. Det är vidare av vikt att lärarna blir tydligare i sitt ledarskap och utmanar eleverna tankemässigt samt ger en stimulerande undervisning så att eleverna ägnar sig åt skolarbete under lektionerna. Genom en mer detaljerad planering med mer variation i undervisningen så att den aktiverar fler sinnen och förmågor kan elevernas uppmärksamhet behållas längre. Lektionerna bör delas in i fler delar som t.ex. kan visualiseras på tavlan.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i *flera delar*, men utvecklingsområden finns.

Rektorn analyserar avvikelser i lärarnas omdömen och betyg i syfte att upptäcka om det sker en likvärdig bedömning

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar eventuella avvikelser och skillnader i lärarnas omdömen och betyg. Rektorn analyserar likvärdigheten i lärares betygssättning och omdömen mellan olika ämnen och mellan flickor och pojkar. I intervju med lärare ger de exempel på att rektorn har ställt frågor kring deras betygssättning. Rektorn uppger att hon studerar lärarnas bedömning och i de fall rektorn upptäcker avvikelser för hon samtal med berörda pedagoger. Rektorn uppger att hon t.ex. upptäckte skillnader mellan resultaten för flickor och pojkar i svenska som andraspråk vårterminen 2018. Rektorn har också uppmärksammat att hela betygsskalan inte använts i ett ämne. Rektorn berättar att hon arbetar med att komma tillrätta med det genom att bland annat se över ämnets förutsättningar och vilka möjligheter till samarbete som finns inom ämnet.

Rektorn ger till viss del lärarna förutsättningar för att kunna samverka gällande kvalitetssäkring av bedömning och betyg

Granskningen visar att rektorn till viss del skapar förutsättningar för lärarna att samarbeta kring betygssättning och bedömning i syfte att verka för likvärdighet. Skolinspektionens enkät, från hösten 2017, visar att personalen på Forssaängskolan skattar det stöd de får för att göra likvärdiga bedömningar lägre än samtlig pedagogisk personal som svarade på enkäten.⁷ Granskningen visar att lärare på skolan använder sig av flera olika metoder för kvalitetssäkring av betyg och omdömen. Av intervjuer med lärare framkommer att de har klasskonferenser där de diskuterar elevernas kunskaper utifrån bedömningsmatriser. Vidare uppger lärarna att de använder sig av Skolverkets diagnosmaterial "Nya språket lyfter" och Skolverkets bedömningsstöd samt kartläggningsmaterialet "Tummen upp" när de gör sina bedömningar. En lärare uppger att hen även använder sig av elevexempel. Rektorn berättar i intervju att de diskuterar bedömningar och betygssättning på skolan och att de bland annat har pratat om summativ och formativ bedömning under gemensamma möten. Rektorn uppger vidare i sin skriftliga redogörelse att pedagogerna i större utsträckning börjat använda sig av matriser i samband med bedömning och det har bidragit till att elevernas förmågor hamnat mer i fokus.

Granskningen visar dock att lärarna anser att deras förutsättningar för samverkan kring bedömning och betygssättning inte är tillräckliga. Utredningen visar att viss tid för sambedömning och samverkan kring bedömning ges men att denna sambedömning inte är organiserad. Lärare uppger att det finns möjlighet att samarbeta med varandra kring bedömning men att det inte är uttalat att de ska göra det vid något bestämt tillfälle. Den sambedömning som sker är enligt lärarna på deras eget initiativ. Lärare uppger vidare att det inte sker någon samrättning eller sambedömning av nationella prov med andra skolor. Av granskningen framkommer att obehöriga lärare bedömer tillsammans med en behörig lärare och att de lärare som inte har någon kollega i sitt ämne genomför bedömningar på egen hand. En obehörig lärare berättar att hen på eget initiativ har tagit kontakt med andra lärare för att få hjälp med

⁷ Skolenkäten hösten 2017, enkätresultat för pedagogisk personal. Påståendet "Jag får det stöd jag behöver för att göra likvärdiga bedömningar av elevernas kunskapsutveckling", har index 6,5 jämfört med snittet för samtliga skolor som deltog i enkätomgången som var 6,9. Indexskalan är från 0-10 och ett högt index indikerar en positiv uppfattning.

bedömningar. Rektorn uppger att lärarnas samverkan kring betygssättning ska ske kontinuerligt under arbetstid och säger att det har funnits möjlighet att använda även annan tid då möten har ställts in. Enligt rektorn ska lärarna rätta de nationella proven tillsammans och lärarna ska få tid till detta. Rektorn har som målsättning att öka samverkan i ämneslagen, för att på så sätt även underlätta för diskussioner kring bedömning som kan leda till en ökad likvärdig bedömning. Rektorn uppger att lärarna samplanerar och använder samma material i flera ämnen och årskurser vilket gör att de kan samtala kring materialet och göra likvärdiga bedömningar utifrån det.

Även om det av utredningen framkommer att det sker samverkan mellan lärare kring bedömning och betygssättning så bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver utveckla arbetet med att alla lärare ges samma förutsättningar i det arbetet. Detta beskrivs vidare under avsnittet "Identifierat utvecklingsarbete".

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar arbetet med att alla lärare på skolan ges samma förutsättningar att föra samtal kring bedömning och betygssättning i syfte att verka för likvärdighet.

Granskningen visar att alla lärare på skolan inte har samma förutsättningar att föra samtal kring bedömning och betygssättning i syfte att verka för likvärdighet. Utredningen visar att lärarna vill ha större möjlighet till sambedömning och samverkan kring bedömning. Granskningen visar också att rektorn själv har identifierat att lärarnas möjlighet till samverkan inom t.ex. ämneslagen behöver förbättras.

Av skollagen framkommer att rektorn ansvarar för att betygen sätts i enlighet med lag och andra författningar. Samsyn kring betygssättning är en förutsättning för att skolan ska kunna ge eleverna enhetlig information om betyg och betygssättning. Rektorn har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Skolinspektionen rekommenderar därför att alla lärare på skolan ges samma förutsättningar att föra samtal kring bedömning och betygssättning i syfte att verka för likvärdighet. Rektorn behöver skapa förutsättningar för lärarna så att det finns en samstämmighet kring hur styrdokumentet tolkas, särskilt kunskapskraven, och hur elevprestationer bedöms och vägs ihop. Även de omdömen som görs i ickebetygssättande årskurser behöver vara likvärdiga.

Vidare rekommenderas rektorn att organisera samverkansformer för lärarnas sambedömning och möjligheter till diskussioner kring bedömning. Lärarnas samverkan kring likvärdighet skulle kunna utgå från att lärarna gemensamt tolkar kunskapskraven, att lärarna tillsammans tolkar elevarbeten och gör gemensamma tolkningar av det samlade underlaget. Skolinspektionen anser vidare att för att uppnå en samsyn kring kunskapskraven skulle ett samarbete kring bedömning inom kommunen kunna höja kvaliteten i likvärdigheten, framförallt i ämnen där det endast finns en lärare på skolenheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Sara Carlsson

Beslutsfattare
Signerat av: Sara Carlsson

X Madelen Kling

Föredragande
Signerat av: Madelen Kling

I handläggningen av ärendet har även Ana-Maria Koci Spång medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 8 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov

och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 27 mars 2019 och den 28 mars 2019.

Besöket genomfördes av Madelen Kling och Ana-Maria Koci Spång.

Forssaängskolan är en kommunal grundskola i Borlänge kommun. Skolenheten har årskurserna 1-6, förskoleklass och fritidshem. Vid tiden för granskningen var det 334 elever inskrivna på skolenheten.